

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет землевпорядкування та туризму
Кафедра землеустрою

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АДМІНІСТРУВАННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ»**

для здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності
193 «Геодезія та землеустрій»

ЛЬВІВ 2023

Робоча програма з дисципліни «Адміністрування землекористування» для підготовки здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій».

Розробник: Стойко Н. Є., к. е. н., доцент, Богіра М. С., к. е. н., доцент
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри землеустрою

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року

Завідувач кафедри землеустрою
С.

к. е. н., доц. Богіра М.

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії факультету
землепорядкування та туризму

Протокол № 1 від «31» серпня 2022 року

Голова
методичної комісії
факультету

доц., к. е. н. Колодій П. П.

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень

Освітньо-кваліфікаційний рівень: **доктор філософії**

Напрямок підготовки _____

(шифр і назва)

Спеціальність: **193 «Геодезія та землеустрій»**

(шифр і назва)

Характеристика навчальної дисципліни: **професійної підготовки (вибіркова)**

Кількість кредитів **4 ECTS**

Загальна кількість годин – **120**

Вид контролю: **залік**

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – **4**

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – **35%**

для заочної форми навчання – **35%**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Адміністрування землекористування» вивчає систему, методи, механізми та інструментарій адміністрування землекористування на різних ієрархічних рівнях, його особливості в системі функціонального та інтегрованого управління земельними ресурсами й землекористуванням.

Це наукова дисципліна, спрямована на дослідження процесів визначення, обліку та поширення інформації про власність, вартість та використання землі й пов'язаних з нею ресурсів. Ці процеси включають визначення прав на землю та інших атрибутів, їх опис, документацію і надання відповідної інформації для ефективного управління землею та інформацією про землю.

Дисципліна є вибірковою, вивчається у четвертому семестрі другого курсу навчання здобувачів ступеня доктора філософії. Вивчення дисципліни забезпечить отримання здобувачами компетенцій, які необхідні для виконання наукових досліджень з питань використання і охорони земель, а саме способів застосування та введення в дію правил землекористування.

Обсяг курсу – 4 кредити (120 год.), з них 40 год. аудиторної роботи (20 год. лекцій і 20 год. практичних занять або занять із викладачем), 80 год. самостійної роботи. Підсумковий контроль – **залік**.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – дати здобувачам фундаментальні знання про зміст та завдання адміністрування землекористування як регулятора земельних відносин у сфері використання і охорони земельних й інших тісно пов'язаних із землею природних ресурсів для впровадження земельної політики та стратегій землеустрою, які допоможуть забезпечити соціальну рівність, економічне зростання та захист навколишнього середовища.

Завдання дисципліни – вивчення теоретичних основ, механізмів, форм і методів створення базової інфраструктури адміністрування землекористування на різних ієрархічних рівнях; набуття навиків щодо розробки заходів з управління земельними ресурсами для сталого розвитку, встановлення

регламентів регулювання системи землекористування в цільових програмах та проектах землеустрою.

У результаті навчання здобувач ступеня доктора філософії набуде наступні компетентності:

Інтегрована компетентність

Здатність ідентифікувати і вирішувати комплексні проблеми професійної та/або інноваційно-дослідницької діяльності у сферах геодезії, землеустрою і кадастру, суміжних галузях, проводити самостійні наукові дослідження, результати яких мають теоретичну та практичну цінність, здійснювати науково-педагогічну діяльність

Загальні

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, критичного аналізу та синтезу інформації, генерування інноваційних ідей і застосування евристичних методів до вирішення складних завдань.

ЗК7. Здатність самонавчатись та самовдосконалюватись у процесі здійснення своєї професійної діяльності.

Фахові

ФК1. Здатність до критичного осмислення проблем та стратегічних напрямів у професійній дослідницькій діяльності у сферах землеустрою і кадастру на засадах міждисциплінарного підходу.

ФК2. Здатність оперувати основними нормативно-правовими актами, довідковими матеріалами, чинними стандартами, технічними умовами, інструкціями та іншими нормативно-розпорядчими документами, фаховим понятійно-категоріальним апаратом та методологічним інструментарієм при проведенні досліджень у сферах геодезії, землеустрою, кадастру, оцінки, моніторингу, використання та охорони земель.

ФК4. Здатність аналізувати і враховувати вплив соціо-економіко-екологічних явищ і процесів у суспільстві на реалізацію наукових рішень щодо стратегії сталого розвитку землекористування.

У результаті вивчення дисципліни здобувач ступеня доктора філософії набуде наступні програмні результати навчання:

ПРН1. Демонструвати знання сутності сфери і рівня професійної діяльності, генезису розвитку наукової думки, сучасних методів проведення досліджень землеустрою, кадастру, геодезичного забезпечення та адаптувати їх для розв'язання конкретних наукових завдань.

ПРН2. Демонструвати ґрунтовні знання теорії та новітніх технологій у геодезії, землеустрою, кадастрі, оцінки нерухомості, аналізу ринку, методів оцінки та прогнозування використання земель, інтегрованому управлінні, адмініструванні, моделюванні та плануванні землекористування, з економіки та екології землекористування, інституціалізації відносин власності та моніторингу земельних відносин, геоматики та геоінформаційних системах і технологіях, що охоплюють концептуальні засади розвитку сформовані вітчизняними й зарубіжними науковими школами, вміння їх застосування та генерування власних наукових ідей.

ПРН3. Демонструвати дослідницькі навички щодо володіння методологічними прийомами висунення наукових гіпотез, їх перевірки методами

фундаментальних і прикладних досліджень для отримання нових знань, здійснення інноваційних пропозицій у сфері землеустрою і кадастру, які мають наукову новизну, теоретичну, практичну цінність, сприяють розв'язанню значущих проблем у галузях.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Адміністрування землекористування» відбувається у формі аудиторних навчальних занять (лекції, практичні заняття, консультації), під час яких здобувачі отримують необхідні теоретичні знання і практичні навички, а також через виконання самостійної роботи в поза аудиторній (підготовка до аудиторних занять, опрацювання довідкової та іншої нормативної літератури, реферати, ін.).

Залежно від теми лекції для розкриття її змісту використовується дедуктивний метод (пояснення загальних положень з наступним демонструванням можливості їх застосування на конкретних прикладах) чи індуктивний метод (факти та приклади, які підводять до наукових висновків).

Лекційний матеріал викладається у формі лекції-бесіди (безпосередній контакт викладача з аудиторією, при якому акцентується увага слухачів на найбільш важливих питаннях теми лекції) та лекції-візуалізації (передання усної інформації, перетвореної у візуальну форму за допомогою мультимедійних засобів, є засобом організації інтелектуальної діяльності здобувачів).

Проведення практичних занять передбачає поєднання таких форм і методів навчання – виконання індивідуальних завдань, обговорення, дискусія; аналітичний метод, частково-пошуковий метод, дедуктивний метод.

При необхідності проведення лекцій і практичних занять можливе з використанням дистанційних методів навчання.

Консультації надаються у відведений час, про який аспірантів повідомляють на початку семестру. Консультації можуть бути індивідуальні або проводитися для групи здобувачів залежно від того, чи стосуються питання виконання індивідуальних завдань, чи теоретичного матеріалу дисципліни.

Самостійна робота передбачає виконання завдань теоретичного або практичного характеру згідно програми курсу, що не завершені або не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять (самостійне вивчення окремих питань).

Аспіранти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально. Програмою передбачено виконання завдань, пов'язаних з темою дисертації аспірантів.

Аспіранти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного аграрного університету пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». При відпрацюванні аспіранти представляють опрацьований практичний матеріал (виконане завдання) з відповідної теми.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи аспірантів повинні відображати їх власні напрацювання і результати досліджень, мати посилання на джерела

інформації у разі використання чужих ідей, тверджень, відомостей. Порушення академічної доброчесності під час вивчення дисципліни наступні: академічний плагіат, фальсифікація, обман, списування, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її не зарахування викладачем.

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Адміністрування землекористування як наукова дисципліна

Сутність адміністрування землекористування. Адміністрування землекористування як напрям наукового пізнання. Теоретичні засади адміністрування землекористування. Еволюція розвитку адміністрування землекористування. Методологія адміністрування землекористування в контексті сталого розвитку. Принципи та функції сучасного адміністрування землекористування. Сфери застосування сучасного адміністрування землекористування. Місце адміністрування землекористування в управлінському контексті. Взаємозв'язок між інформацією про землю, земельною політикою, адмініструванням, менеджментом і ефективним землекористуванням. Значення адміністрування землекористування для задоволення потреб суспільства. Інтегроване адміністрування землекористування. Ефективність адміністрування землекористування.

Тема 2. Система державного адміністрування землекористування в Україні

Поняття і складові частини системи державного адміністрування землекористування. Об'єкти і суб'єкти державного адміністрування землекористування. Управлінський процес адміністрування на національному, регіональному і місцевому рівнях. Модель системи державного адміністрування землекористування.

Інституціональне забезпечення державного адміністрування землекористування (законодавчо визначена діяльність; органи, що здійснюють державне адміністрування землекористування). Значення державного адміністрування землекористування для планування використання земель. Особливості адміністрування сільськогосподарського землекористування.

Тема 3. Муніципальне адміністрування землекористування.

Поняття і складові частини системи муніципального адміністрування землекористування. Значення муніципального адміністрування для планування використання земель. Процедури придбання та розпорядження землею, які застосовуються для муніципальної землі. Особливості ціноутворення, розпорядження та оренди земель муніципального призначення. Врахування державних, громадських і приватних інтересів при розробленні правил та землевпорядних регламентів у проєктах землеустрою на місцевому рівні

Тема 4. Інституціоналізація адміністрування землекористування.

Основні інститути адміністрування землекористування: система управління, форми власності, організаційно-правові форми землекористування. Інститут правового регулювання. Інститут земельного кадастру та реєстрації нерухомості. Інститут землеустрою. Інститут контролю за використанням та охороною земель. Інститут ринку. Інститут землеохоронного та екологічного нормування. Інститути фінансово-економічного адміністрування землекористування. Інститут стимулювання раціонального використання та охорони земель.

Тема 5. Землевпорядний механізм адміністрування землекористування.

Зонування земель за категоріями та типами (підтипами) землекористування в схемах землеустрою та планах просторового розвитку. Розподіл земель за функціональним використанням та дозволеним використанням. Формування територіальних обмежень у використанні земель. Розроблення землевпорядних регламентів щодо режиму землекористування. Проектування багатофункціонального землекористування в межах сільських територій. Розроблення проектів землеустрою. Розроблення робочих проектів землеустрою. Агроекологічна паспортизація земель сільськогосподарського призначення. Адміністрування землекористування і консолідація земель.

ПРОГРАМА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема. Питання, що опрацьовуються	К-ть годин
1	Вивчення наукових аспектів адміністрування землекористування Вивчення наукової літератури з питань сучасної теорії адміністрування землекористування та підходів до створення базової інфраструктури для впровадження земельної політики й стратегій землеустрою, які допоможуть забезпечити соціальну рівність, економічне зростання та захист навколишнього середовища	4
2	Аналіз системи державного адміністрування землекористування в Україні Дослідження основних принципів та функцій адміністрування землекористування в Україні та їх значення для управління земельними ресурсами.	4
3	Вивчення системи муніципального адміністрування землекористування Вивчення наукової літератури з питань сучасної практики муніципального адміністрування землекористування. Теоретично проаналізувати та критично обмірковувати зарубіжний досвід з даного питання.	4
4	Вивчення процесу інституціалізації адміністрування землекористування Дослідити інституції, які виникають та функціонують у процесі адміністрування землекористування для визначення і закріплення норм, правил, статусів і завдань, приведення їх у систему, здатну діяти у напрямі задоволення суспільних потреб щодо ефективного використання та охорони земель	4
5	Ознайомлення із землевпорядним механізмом адміністрування землекористування Вивчення інструментів адміністрування через землеустрій, землевпорядне проектування та земельний кадастр.	4

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Рік підготовки 2 Семестр 4						Рік підготовки 2 Семестр 4					
Тема 1.	24	4	4			16	24	4	4			16
Тема 2.	24	4	4			16	24	4	4			16
Тема 3.	24	4	4			16	24	4	4			16
Тема 4.	24	4	4			16	24	4	4			16
Тема 5.	24	4	4			16	24	4	4			16
Усього годин	120	20	20			80	120	20	20			80

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Для перевірки рівня засвоєння аспірантами матеріалу з наведеної дисципліни та сформованості в них компетентностей застосовується комплекс методів контролю:

1. Усна перевірка (опитування фронтальне, індивідуальне).
2. Письмова перевірка (написання контрольних робіт, рефератів, есе).
2. Практична перевірка (виконання практичної роботи, індивідуальних завдань, підготовлених відповідей, рішення професійних завдань, ін.).

Контроль здійснюється з дотриманням принципів: об'єктивність, систематичність, гласність, вимогливість, індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань, умотивованість оцінок, єдність вимог.

Види контролю: поточний контроль, семестрова атестація (залік).

Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою. Практичні заняття оцінюються максимально в 100 балів.

Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
T1	T2	T3	T4	T5	100
20	20	20	20	20	

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. [Курильців Р. М.](#) Становлення теорії адміністрування землекористування в Україні. *Економіка. Управління. Інновації. Серія : Економічні науки*. 2016. № 3. URL: file:///D:/Library/Owner/Downloads/eui_2016_3_14.pdf

2. [Курильців Р. М.](#) Концептуальні засади формування системи адміністрування землекористування в Україні. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2016. № 3. С. 154-161.

Допоміжна

1. Битяк Ю.П. Административное право Украины / Ю.П. Битяк, В.В. Богущкий, В.Н. Гаращук и др.; Под ред. Ю.П. Битяка. – Х., 2003. – 576 с.

2. Богіра М.С. Землеустрій як передумова збалансованого розвитку територій: монографія / За ред. М.С. Богіри. – Львів : ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2021. – 265 с.

3. Богіра М. С. Якою сьогодні повинна бути землевпорядна служба в Україні? // Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу та сільських територій : матеріали XXII Міжнар. наук.-практ. форуму, 5-7 жовтня 2021 р. – Львів: Ліга-Прес, 2021. – С. 45-48.

4. Грещук Г.І. Організаційно-економічне та правове забезпечення розвитку землевпорядного механізму сталого сільськогосподарського землекористування: монографія. К. : ДКС-Центр, 2018. – 308 с.

5. Вдосконалення управління земельними ресурсами в період економічних трансформацій : монографія / За ред. д.е.н. А. Я. Сохничя / Ліга-Прес, 2010. – 192 с

6. [Курильців Р. М.](#) Розвиток системи земельного адміністрування як основи ефективного управління землекористуванням. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип. 26.6. С. 168-175.

7. Управління земельними ресурсами: у 6. т. / TEMPUS IV. Донецьк: УНИТЕХ, 2012. Т. 6: Сталий розвиток сільських територій: Консолідація земель. С. 355–456.

8. Myroslav Bohira, Nazar Stupen, Ruslana Taratula. The problems of land reform incompleteness in Ukraine. *Scientific Papers: Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, – Том: 19, Випуск: 1, Стор.:85-90, 2019.

9. Enemark S. Land administration infrastructures for sustainable development. International Conference on Spatial Information for Sustainable Development Nairobi, Kenya, 2–5 October 2001. URL: <https://www.fig.net/resources/proceedings/2001/nairobi/enemark-TS10-3.pdf>

10. Essons from Land Administration Projects: A Review of Project Performance Assessments: IEG Category 1 Learning Product. 2016. 54 p. URL: https://ieg.worldbankgroup.org/sites/default/files/Data/reports/lp_landadmin.pdf

11. Study on the challenges of fraud to land administration institutions. United Nations. New York and Geneva, 2011. 45 p. URL: <https://unece.org/DAM/hlm/documents/Publications/fraud.study.e.r.pdf>

12. Survey on Land Administration Systems. United Nations Economic Commission for Europe. New York and Geneva, 2014. 109 p. URL: <https://unece.org/DAM/hlm/documents/Publications/survey.land.admin.systems.pdf>

13. Williamson I., Enemark S., Wallace J., Rajabifard A. Land Administration for Sustainable Development. 2010. 300 p.

14. Stoiko N., Kryshenyk N., Soltys O., Cherechon O. Environmental policy and land management in rural areas of Ukraine. *Baltic Surveying: International Scientific Journal*. 2018. Vol. 8. P. 93–101.

15. Stupen N., Bohira M., Stupen O., Ryzhok Z. Prospects of the application of European practice on efficient agricultural lands use in Ukraine. Scientific Papers: Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development, – Том: 19, Випуск: 3, Стор.:563-569, 2019.

16. Parsova V., Stoiko N. Features of land administration: Latvian and Ukrainian experience. *Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва*. 2015. Вип. I (29). С. 119–124.

Бібліотечно-інформаційні ресурси – [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

Електронний каталог ЛНУП

<http://195.20.96.242:5028/lvlnau/>

<http://lnau.edu.ua/.../uk/naukbibl/elektronnabiblioteka.html>